

Богдана Мартинюк,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
Науковий керівник:
д-р філол. наук, проф. Любов Струганець

ЗМІНА СЕМАНТИКО-СТИЛЬОВИХ ХАРАКТЕРИСТИК БОГОСЛОВСЬКОЇ ЛЕКСИКИ В МАСМЕДІЙНИХ ТЕКСТАХ

У сучасній українській літературній мові відбувається активний перехід богословської лексики у загальномовний вжиток, зокрема й у мову ЗМІ. М. Навальна називає такий процес лексичною дифузністю у мові масмедіа, зокрема зазначає: «Перше десятиріччя ХХІ ст. виявилось ще розкутішим у використанні лексики в українських засобах масової інформації, що зумовило потребу спеціального дослідження лексичної дифузності» [1, с. 9]. З огляду на сказане така проблематика видається актуальною.

Мета нашої розвідки – висвітлити зміни семантико-стильових характеристик богословської лексики в сучасній мовній практиці. Матеріалом аналізу слугують українські масмедіа.

У сучасному мовознавстві функціонують поняття «релігійна термінологія», «сакральна термінологія», «християнсько-богословська термінологія», «богословська термінологія». На думку С. Яремчука, «богословські терміни – це назви релігійних уявлень, понять і категорій, а також назви дій, процесів, об'єктів, символів і суб'єктів релігійної практики» [3]. Богословська лексика постійно перебуває у центрі уваги лінгвістів. Семантико-стильові характеристики цього сегмента словникового складу знайшли відображення у дослідженнях В. Німчука, Н. Пуряєвої, Л. Струганець, А. Ковтун, Ю. Осінчука та ін.

Розмежовуємо богословську термінологію і богословську лексику (за Л. Струганець) таким чином: якщо матеріалом дослідження слугує мова засобів масової інформації або ж загальномовні словники, то об'єкт

дослідження – богословська лексика; якщо аналізуємо фаховий текст, тоді об'єктом дослідження постає богословська термінологія [2].

Богословська лексика функціонує у масмедійних текстах з оновленим стилістичним статусом – як детермінологізовані лексичні одиниці. Лексеми задіяні із прямим і переносним значенням. Наприклад, лексема *grіx* у контексті *Вторгнення на Донбас було першим «grіxом» Росії* (lb.ua/blog/mykhaylo_pozhyvanov/313702) є носієм прямого значення, оскільки вести війну – це, звісно, порушення релігійно-моральних настанов, у тому числі Божої заповіді «Не вбивай».

Детермінологізована богословська лексика використана в ЗМІ для висвітлення різної проблематики – політичної, військової, культурної. Лексема *рай* у масмедіа функціонує здебільшого в переносному значенні із позитивною конотацією: *Режисери «кінематографічного раю», так часто називають Францію...* (zn.ua/ukr/ART/kinovesna_po-frantsuzkomu.html). Проте спостерігаємо вживання цієї лексеми і з негативним відтінком, навіть у саркастичному значенні. Зокрема фіксуємо утворення оксюмору *жахіття раю*: *Жахіття їхнього раю стають більш ніж зримими: арешти, розстріли, голод* (zn.ua/ukr/SOCIUM/sim_ritualnih_troyand.html).

До частотних одиниць із тематичної групи богословської лексики у масмедійних текстах військової, політичної, економічної тематики належить слово *пекло*: *Ставки зроблені – грошей більше немає: у росії починається економічне пекло* (24tv.ua/rosiyi-pochinayetsya-ekonomichne-peklo-povyazane).

Отже, детермінологізована богословська лексика використана в сучасних масмедіа здебільшого зі стилістичною метою: дати оцінку ситуаціям, явищам, подіям. Семантико-функціональні параметри цього сегмента словникового складу потребують подальшого вивчення.

Список використаної літератури

1. Навальна М. І. Динаміка лексики української періодики початку ХХІ ст.: монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. 328 с.

2. Струганець Л. Богословська лексика: особливості кодифікації та реалізації в сучасній мовній практиці. *Слово і Церква як духовно-культурні домінанти української ідентичності: збірник наукових праць за матеріалами науково-практичної конференції 13-14 листопада 2023 р. Б.* / за ред. владика Володимира Фірмана. Тернопіль: Підручники і посібники, 2024. С. 232-243.

3. Яремчук С. Система богословських термінів: семантика лексем *АПОСТОЛ, БІБЛІЯ, ЄВАНГЕЛІЄ*. URL: https://vlp.com.ua/files/19_36.pdf

Діана Бійчук,

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник:

канд. філол. наук, доц. Галина Бачинська

СЕМАНТИКО-СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ГАСТРОНІМІВ ПОЛЬСЬКОЇ КУХНІ

Кожна країна унікальна своєю кухнею, яка формується згідно з культурно-історичними та географічними особливостями і відображає властивості смаків, ароматів та національних звичаїв. Польща – це держава з надзвичайно багатою спадщиною. Вона вирізняється своїми унікальними стравами. Кухня цієї країни заснована на традиційних продуктах, які використовуються вже століттями, а їх приготування передається роками - від старого до малого.

Актуальність теми полягає у дослідженні польських гастронімів, тому що саме вони відображають ментальні, етнографічні та побутові особливості польського етносу. До цього часу дослідження цієї групи лексики як системи мали загальний характер, тому існує необхідність детально проаналізувати структурно-семантичні риси кулінарних лексем Польщі.

Метою статті є дослідження особливостей польської кулінарної лексики, її етимології та граматичних особливостей.